

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

**REGLEMENTĂRI PRIVIND ALEGEREA REPREZENTANȚILOR
ADMINISTRAȚIEI LOCALE ÎN STATE EUROPENE**

MAI 2018

Documentare și sinteză: Alina Bragagiu, consilier parlamentar

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă sunt cu caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților.

* Lucrarea poate fi accesată direct pe Intranet la pagina Direcției studii și documentare legislativă

CUPRINS

INTRODUCERE	3
AUSTRIA	4
BELGIA	4
BULGARIA	5
CEHIA	7
DANEMARCA	7
ESTONIA	8
FRANȚA	9
GERMANIA	9
ITALIA	11
LETONIA	12
LITUANIA	13
LUXEMBURG	13
MAREA BRITANIE	14
NORVEGIA	14
OLANDA	15
POLONIA	16
PORTUGALIA	16
SUEDIA	17
UNGARIA	18

INTRODUCERE

Directiva 94/80/CE¹ a Consiliului Europei din 19 decembrie 1994 stabilește normele de exercitare a dreptului de a alege și de a fi ales la alegerile locale pentru cetățenii Uniunii care au reședința într-un stat membru a cărui cetățenie nu o dețin.

Orice cetățean al Uniunii Europene care nu are cetățenia țării UE în care locuiește are dreptul de a alege și de a fi ales la alegerile locale din țara respectivă în aceleași condiții ca și alegătorii care sunt resortisanți ai țării respective.

Pentru a participa la alegeri, cetățenii UE trebuie să solicite înscrierea pe listele electorale din țara de reședință, prezentând aceleași dovezi ca și alegătorii resortisanți. În țările în care este obligatoriu votul, această obligație li se va aplica și lor.

În cazul în care, pentru a vota sau a putea candida, resortisanții țării UE de reședință trebuie să fi fost rezidenți pe o durată minimă, cetățenii UE din afara țării respective pot lua în calcul o perioadă echivalentă petrecută în alte țări ale UE pentru a satisface această cerință.

Țările UE le pot refuza cetățenilor UE dreptul de a candida în cazul în care aceștia și-au pierdut acest drept în temeiul legislației din țara UE de origine, ca urmare a unei hotărâri judecătorești individuale în materie civilă sau penală; nu pot prezenta o declarație privind cetățenia și adresa de reședință sau anumite alte documente de identitate, dacă acestea sunt necesare.

În unele situații, țările UE pot decide că deținerea funcției de ales local în țara de reședință este incompatibilă cu deținerea de funcții în alte țări ale UE.

Țările UE pot decide să rezerve anumite funcții ale executivului pentru resortisanții proprii sau pot dispune ca cetățenii altor țări ale UE să nu poată participa la desemnarea alegătorilor unei adunări parlamentare, nici la alegerea membrilor acestei adunări.

De asemenea, directiva recunoaște excepții pentru orice țară a UE în care proporția cetățenilor UE cu vârstă de vot care locuiesc în țara respectivă fără a avea cetățenia țării depășește 20 % din totalul electoratului și cetățenii UE care au deja dreptul de a vota la alegerile parlamentare din țara UE de reședință².

În Belgia, Bulgaria, Cipru, Franța, Grecia, Italia, Lituania, Polonia, România, Slovenia, un cetățean European poate fi ales în funcția de consilier - însă doar cetățenii țării respective pot deveni primari. În alte țări, funcțiile de viceprimar și membru al comitetului executiv al primarului sunt, de asemenea, rezervate cetățenilor.

¹ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex:01994L0080-20130701>

² <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=LEGISSUM:l23026&from=EN>

AUSTRIA

În Austria, provinciile federale au reglementări diferite privind alegerile primarilor. În unele provincii primarii sunt aleși de consiliile municipale, în altele sunt aleși direct de către cetățenii cu drept de vot. Nu există un procentaj minim de alegători care să participe la alegeri pentru validarea acestora.

Conform Legii federale³ art.117, alin 2, Alegerile Consiliului Municipal au loc pe baza reprezentării proporționale prin vot egal, direct, secret și personal al tuturor resortisanților federali care au domiciliul principal în municipiu.

Reglementările electorale pot prevedea ca alegătorii să-și exercite sufragiul în unitatea de circumscripție autonomă. O divizare a electoratului în alte organe electorale nu este admisibilă. Reglementările electorale pot prevedea ca alegătorii să-și exercite votul privind regulamentul electoral. În cazurile în care nu se înaintează propuneri electorale, regulamentul electoral poate să prevadă că persoanele alese vor fi cele ale căror nume apar cel mai frecvent pe buletinele de vot valide. De asemenea alin. 6 al aceluiași articol menționează faptul că *Primarul este ales de consiliul municipal*.

De exemplu, în cazul Vienei primarul este ales de Consiliul municipal, cu un mandat echivalent cu perioada legislativă a Consiliului Local. Primarul rămâne în funcție până la alegerea unui succesor. Primarul nu trebuie să fie membru al Consiliului municipal, ci trebuie să fie eligibil pentru acesta. În cazul în care Consiliul municipal votează în mod expres o moțiune de cenzură împotriva primarului, acesta trebuie să fie înlăturat din funcție.

BELGIA

Exprimarea votului în Belgia are caracter obligatoriu pentru toate alegerile, chiar dacă cetățenii aleg să exprime un vot “martor”.

Nu există alegeri pentru funcția de primar în Belgia. În ceea ce privește alegerile locale, Consiliul Municipal este organul consultativ al municipalității, alcătuit din membri aleși în mod direct, numărul acestora depinde de numărul de locuitori din municipiu.

Executivul municipal este alcătuit din primar și un număr de consilieri municipali, în funcție de numărul de locuitori din municipiu.

³ <http://vota.te.gob.mx/page/countrie/11>

Consilierii municipali sunt aleși pentru o perioadă fixă de șase ani de către Consiliul Municipal, din rândul membrilor săi. Primarul este numit de guvernul regiunii.

De obicei, primarul este deja membru al Consiliului municipal care figurează pe o listă semnată de majoritatea membrilor Consiliului. Cu toate acestea, guvernul regiunii are dreptul de a numi o persoană care nu este membru al Consiliului municipal. Dar va exercita acest drept numai în circumstanțe excepționale.

BULGARIA

Legea privind alegerile locale a fost modificată în parlament în iulie 2007, înlocuind sistemul D'Hondt cu sistemul de redistribuire a voturilor O'Hare și introducerea unui vot integral pentru 35 de primari regionali din cele trei mari orașe - Sofia, Plovdiv și Varna - și condiția de rezidență de minim 10 luni pentru alegători. Cetățenii UE care îndeplinesc aceeași cerință sunt eligibili să voteze și să fie aleși în calitate de consilieri locali.

Legea privind Administrația Locală⁴ prevede la capitolul 1, art 2, alin 3 faptul că primarii și consiliile municipale vor fi aleși la nivel de municipiu, că primarii sectoarelor se aleg la nivelul sectoarelor din orașul Sofia și, de asemenea, în fiecare oraș împărțit pe sectoare. Articolul 4 menționează că în situația constituirii unei noi municipalități, alegerile pentru un Consiliu municipal și primarul municipiului se vor desfășura în termen de trei luni de la data promulgării Decretului Președintelui Republicii privind crearea noului municipiu. În termen de șapte zile de la pronunțarea hotărârii prevăzute la alin. (1), guvernatorul regional desemnează un primar în exercițiu al municipiului, a cărui competență se întrerupe prin alegerea unui nou primar.

Municipalitatea Sofia este o unitate administrativ-teritorială, cu statut de regiune. Acesta îmbină autoguvernarea comunității cu implementarea politicilor guvernamentale pentru dezvoltarea capitalei.

În ceea ce privește alegerile consilierilor municipali și ale primarilor, o revizuire din mai 2016 a introdus un nou articol, articolul 405a, care impune primarilor municipali și guvernatorilor regionali să verifice toate înregistrările adresate în raioanele lor în ultimele douăsprezece luni cu șase luni înainte de aceste alegeri.⁵ *Introducerea unor astfel de controale de către primari și guvernatori regionali pentru toate alegerile este, de*

⁴ <https://www.cik.bg/en/laws>

⁵ [http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD\(2017\)016-e](http://www.venice.coe.int/webforms/documents/?pdf=CDL-AD(2017)016-e)

*asemenea, un instrument de reducere a numărului de cetățeni care rămân pe listele electorale, deși locuiesc de facto în străinătate.*⁶

Cu privire la înscrierea candidatului Articolul 416 alineatul (1) impune diferite cerințe pentru numirea și înregistrarea candidaților independenți la nivel municipal, pe baza numărului de locuitori din municipiul respectiv. Pentru municipalitățile cu până la 10.000 de locuitori, dreptul de a numi și de a înregistra un candidat independent pe poziția de consilier municipal sau primar necesită nu mai puțin de 100 de semnături ale alegătorilor din municipalitățile avute în vedere.

Toți cetățenii UE din afara Bulgariei au dreptul de a candida pentru o poziție de consilier municipal dacă au cel puțin 18 ani în ziua alegerilor, nu se află în incapacitate legală sau se află în închisoare, sunt permanenți sau rezidenți pe termen lung în Republica Bulgaria, au trăit cel puțin ultimele 6 luni în localitatea în cauză și nu și-au pierdut dreptul de a candida în statul membru de origine. Candidații trebuie să prezinte o declarație standard în care declară: naționalitatea și adresa de ședere în localitatea respective, că nu se află în incapacitate juridică, detaliile cărții de identitate sau pașaportului și numărul de identificare.⁷

Codul electoral⁸ modificat în martie 2017, prevede la art.7 că o circumscripție electorală este un teritoriu în care sunt aleși reprezentanți naționali, președinți și vicepreședinți ai Republicii, membri ai Parlamentului European pentru Republica Bulgaria, consilieri municipali și primari. Totodată admite faptul că o circumscripție poate avea unul mai sau mai mulți reprezentanți.

Articolul 87. (1) menționează responsabilitățile Comisiei electorale municipale, Articolul 127 descrie procedura de contestare a alegerilor (1) Fiecare partid poate contesta fiecare alegere fie independent, fie în coaliție cu alte partide, art 132 despre înregistrarea în cursa electorală, iar de la art 169 se menționează procedura cu privire la finanțarea campaniilor electorale. Articolul 169. (1) În cazul în care valoarea totală a contribuției oricărei persoane fizice depășește un salariu minim, contribuabilul trebuie să prezinte o declarație completată într-un formular standard, cu privire la originea resurselor financiare contribuite.

⁶ 2012 OSCE/ODIHR Handbook for the Observation of Voter Registration, p. 36

⁷ http://europa.eu/youreurope/citizens/residence/elections-abroad/municipal-elections/index_en.htm

⁸ https://www.cik.bg/upload/77602/ELECTION_CODE.pdf

CEHIA

În Republica Cehă membrii consiliilor municipale sunt aleși direct folosind un sistem electoral proporțional. Fiecare cetățean al Republicii Cehe de peste optsprezece ani are dreptul de a vota și de a candida la biroul municipal. Consiliu municipal este numit pentru patru ani. Primarii sunt aleși indirect de către consilierii aleși de populație.

Numărul de consilieri din fiecare municipalitate este proporțional cu populația. Fiecare consiliu municipal stabilește numărul exact al consilierilor săi.

Cetățenii statelor membre ale UE, care au dreptul de vot în alegerile municipale și care sunt aleși în consiliul municipal, pot fi aleși primar. Un cetățean al UE care intenționează să participe la alegerile locale trebuie să fi obținut permisiunea de ședere permanentă și trebuie să fie înregistrat, înainte de ora 16.00, cu cel puțin două zile înainte de alegeri.⁹

Cetățenii cehi care ar dori să candideze în alegerile locale și care nu au niciun fel de apartenență la vreunul din partidele politice actuale pot pur și simplu să formeze o formațiune politică pentru a intra în alegerile locale. Cetățenii UE nu au această posibilitate și nu pot beneficia decât de candidatura prin intermediul unei "asociații de candidați independenți". Cu toate acestea, numărul de semnături necesare este, în practică, aproape imposibil de colectat în orașele mai mari.¹⁰

DANEMARCA

Alegerea membrilor consiliilor locale și regionale are loc la fiecare patru ani, în conformitate cu Legea privind alegerile locale și regionale.

Orice persoană care a împlinit vârsta de 18 ani și este rezidentă în zona autorității locale este eligibilă să voteze în alegerile pentru consiliile locale și regionale.

Cu toate acestea, persoanele care nu sunt resortisante ale Danemarcei, ale unui alt stat membru al UE, ale Islandei sau ale Norvegiei pot vota numai dacă au locuit în Regat timp de trei ani înainte de alegeri.

Persoanele eligibile să voteze în alegerile pentru consiliile locale și regionale, sunt eligibile de asemenea să candideze în aceste consilii dacă nu au fost condamnate pentru

⁹ Law no. 491/2001 Coll

¹⁰ <http://eudo-citizenship.eu/admin/?p=file&appl=countryProfiles&f=136-Czech-FRACIT.pdf>

o acțiune care, în opinia publică, le-ar face nedemne să devină membre ale instituțiilor sau consilii locale și regionale.

Primarii municipali și regionali sunt aleși în mod indirect de către și dintre membrii consiliilor respective. Partidele politice și independenții se alătură alianțelor, iar cel mai mare grup numește primarul. În afară de faptul că este șef al consiliului municipal, primarul este șef al administrației municipale.¹¹

Primarul danez nu poate fi concediat de o majoritate a consiliului. Numai în cazul în care acesta comite o infracțiune și este condamnat pentru aceasta, el poate fi concediat. În ultimii 20 de ani, doar doi primari au primit sentințe pentru încălcarea legilor și foarte puțini administratori au comis acte împotriva legii la locul lor de muncă.

Municipalitățile daneze dispun și de un manager al orașului, este numit permanent de consiliul municipal, și este responsabil cu toate problemele administrative, condițiile de muncă și structura administrației.

Prin urmare, alegerile locale sunt pluraliste, ceea ce înseamnă că orice cetățean danez poate concura în alegerile locale, precum și toți cetățenii UE care îndeplinesc condițiile. Municipalitățile organizează toate alegerile naționale și locale.

În cazul în care au avut loc alegeri locale și regionale, noul consiliu local ori regional ales va prelua funcția la data de 1 ianuarie a anului următor anului electoral, iar membrii precedenți își vor depune demisia la 31 decembrie în anul electoral.

ESTONIA

Un cetățean al Republicii Estonia care are capacitate juridică activă deplină și care are cunoștințe de limbă estonă în măsura prevăzută de lege poate fi ales ca primar al orașului și aprobat ca membru al Guvernului, conform secțiunii 48.2 alin. 1 a Legii privind organizarea guvernării locale¹²

Primarii orașelor estoniene nu sunt aleși în mod direct. Potrivit Legii privind organizarea guvernării locale, primarii sunt aleși de consiliul local care este ales în mod direct, pentru un mandat de 4 ani în, prin vot secret, proporțional și liber.¹³ Secțiunea 22 menționează competențele Consiliului iar la alin. 15 se prevede alegerea municipalității rurale sau a primarului orașului;

¹¹ http://www.kl.dk/ImageVaultFiles/id_38221/cf_202/Background_Paper_-_Local_Government_in_Denmark.PDF

¹² <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/509012014003/consolide>

¹³ <https://www.riigiteataja.ee/en/eli/509012014003/consolide>

Exprimarea votului de neîncredere de către Consiliu eliberează un primar sau un membru al guvernului de la îndatoririle și funcțiile cu care a fost investit. În cazul unei exprimări de neîncredere în municipalitatea rurală sau în primăria orașului, consiliul alege un nou primar al orașului în aceeași ședință a consiliului sau numește unul dintre membrii guvernului pentru a acționa ca înlocuitor al municipiului rural sau primarul orașului, până la alegerea unei noi municipalități rurale sau a unui primar al orașului.

FRANȚA

În Franța, metoda de alegere a consiliilor municipale depinde de mărimea comunei. Astfel, în municipiile cu o populație de peste 1.000 de locuitori, consilierii municipali sunt aleși printr-un sistem cu două scrutinuri; sistemul de vot este rezultatul unui mix dintre votul majoritar și cel proporțional. Lista de candidați cu cel mai mare număr de voturi primește 50% din numărul de locuri disponibile în Consiliul municipal. Celelalte locuri sunt distribuite listelor de candidați care au obținut cel puțin 5% din voturile exprimate. În municipii cu mai puțin de 1 000 de locuitori, consilierii municipali sunt aleși prin lista majoritară, cu două runde. Pentru a fi ales în primul tur de scrutin, trebuie să obțină o majoritate absolută a voturilor exprimate și un număr de voturi egal cu cel puțin un sfert din alegători înregistrați. În al doilea tur de scrutin, alegerile au loc cu o majoritate relativă, indiferent de numărul de alegători.

Primarii sunt apoi aleși din rândul membrilor consiliului municipal, prin vot secret și printr-o majoritate absolută. În cazul în care, după două tururi de scrutin, niciun candidat nu a obținut o majoritate absolută, trebuie să existe un al treilea tur de scrutin, iar alegerea este deținută de o majoritate relativă.

GERMANIA

În Germania, se folosește sistemul cu un singur membru per circumscripție pentru alegerea primarilor. Nu există un cvorum general pentru ca alegerile din Germania să fie valabile. Alegerile primarilor fac parte din jurisdicția legislativă a celor șaisprezece landuri. Astfel, fiecare Land are legea proprie care reglementează procedura electorală.

Baza legală¹⁴

¹⁴ http://www.wipo.int/wipolex/en/text.jsp?file_id=224215

Articolul 28

(1) Ordinea constituțională în Lănder trebuie să fie în conformitate cu principiile unui stat republican, democratic și social reglementat de statul de drept, în sensul acestei legi fundamentale. În fiecare Länd, județ și municipiu poporul va fi reprezentat de un organism în general, prin alegeri directe, libere, egale și secrete. În alegerile județene și municipale, persoanele care dețin cetățenie în orice stat membru al Comunității Europene pot, de asemenea, să participe la vot și să fie alese în acord cu legislația comunitară. În municipalități, o adunare locală poate înlocui un organism ales.

(2) Municipalităților trebuie să li se garanteze dreptul de a reglementa toate afacerile locale pe propria răspundere, în limitele prevăzute de legi. În limitele atribuțiilor desemnate de lege, asociațiile de municipalități au, de asemenea, dreptul la autoguvernare, în conformitate cu legile.

Cetățenii germani și cetățenii UE care au drept de vot sunt înscrisi automat în lista electorală pentru alegerile municipale, dacă sunt înregistrați la autoritatea municipală la data de referință.

Condițiile de vot sau de a candida în alegerile locale pentru cetățenii străini sunt aceleași cu condițiile pentru cetățenii germani. Cetățenii străini care nu sunt germani pot deveni primari sau membri ai comitetului executiv al primarului în unele dintre regiuni (Bundesländer), în timp ce în altele nu pot. Fiind o republică federală, condițiile specifice diferă în funcție de regiunea germane de referință.

Votarea în alegerile locale nu este obligatorie.

De exemplu, în toate alegerile din Bremen¹⁵, se aplică principiile alegerilor generale, directe, libere, egale și secrete. Parlamentul municipal al orașului Bremerhaven este "consiliul local". Se compune din 48 de membri, care sunt aleși prin vot propriu. Perioada obișnuită la care se organizează noi alegeri este de patru ani.

Începând cu 2011, sistemul de vot proporțional a fost aplicat atât pentru alegerile de stat cât și pentru alegerile municipale.

Fiecare persoană care are drept de vot are cinci voturi, cu valoare egală. Aceste cinci voturi pot fi acordate fie unui candidat sau fiecărui candidat individual la propunerile electorale. Ele pot fi de asemenea cumulate și distribuite la diferite nominalizări (Panashing), orice combinație este permisă. Fiecare candidatură și fiecare candidat poate primi între zero și cinci voturi, atâta timp cât nu vor fi acordate mai mult de cinci voturi.

Propunerile de alegere și/ sau liste pot fi prezentate numai de către partide și asociații electorale. Candidații individuali nu sunt posibili.

¹⁵ http://www.wahlen.bremen.de/bremer_wahlen-6925

Locurile care urmează să fie atribuite în zona respectivă sunt alocate nominalizărilor în funcție de voturile lor, excepțiile sunt: obstacolul de cinci procente (clauza de blocare), rotunjirea și distorsiunile necesare care rezultă din procedura de calcul în scopul distribuirii consecvente a scaunelor întregi.

Pentru distribuirea locurilor în această primă etapă, sunt incluse toate voturile, adică voturile pentru nominalizare și pentru toate persoanele incluse în acestea.

Clauza de blocare înseamnă că numai nominalizările care au atins cel puțin cinci procente din voturi (cu suma listei și a voturilor persoanei) au ajuns în zona electorală respectivă, vor participa la distribuirea locurilor.

Al doilea pas este acela de a determina câte locuri sunt alocate pentru selectarea listei și a persoanelor pentru fiecare nominalizare. Raportul listelor de persoane (toți candidații din propunerea electorală respectivă) determină raportul dintre numărul de locuri ale listei și selecția persoanelor.

În a treia etapă, locurile selectării listei sunt date în ordinea propunerii electorale. Ulterior, locurile persoanelor sunt ocupate în ordine descrescătoare a numărului individual de voturi; persoanele care au fost deja selectate prin selectarea listei sunt sărite.

În alegerea consiliului local, clauza de blocare nu se aplică, deci există doar "cворumul natural". În plus, solicitanții individuali pot fi aleși.

ITALIA

Decretul nr 267/2000 numit și *Text unic al legilor privind organizarea autorităților locale*, prin art. 72 și 73 reglementează normele electorale privind alegerea primarului.¹⁶

Normele electorale variază în funcție de mărimea municipiului. De exemplu, în cazul municipiilor aflate sub pragul de 15.000 de locuitori, primarul este ales prin vot universal în același timp cu alegerea consiliului orășenesc. Candidatul care câștigă majoritatea relativă în alegerile unice este numit primar. În cadrul acestui sistem, fiecare candidat la funcția de primar poate fi susținut numai de o singură listă și există un bonus substanțial de victorie: lista care susține câștigătorul primește două treimi din numărul de locuri din consiliu, în timp ce restul locurilor sunt atribuite la listele rămase, în conformitate cu criteriul proporționalității.

În municipiile cu peste 15.000 de locuitori, se aplică un buletin dublu de vot. În cadrul acestui sistem, un număr de liste în loc de unul singur îi poate sprijini pe fiecare

¹⁶ <http://www.normattiva.it/uri-res/N2Ls?urn:nir:stato:decreto.legislativo:2000-08-18;267~art72>

candidat. Nu există o legătură directă între listele și candidații primari: alegătorii își pot împărți votul optând pentru un candidat la funcția de primar și o listă asociată cu un alt candidat (vot disjoint).

Dacă un candidat obține o majoritate absolută (adică peste 50% din voturile exprimate) el sau ea devine primar; dacă niciun candidat nu va avea o majoritate absolută, atunci cei care se situează pe primul și al doilea la vot vor trece la o a doua rundă, în care pot solicita sprijinul listelor ale căror candidați au fost eliminați. După ce primarul a fost numit, consiliul este ales. Dacă listele care susțin candidatul câștigător au primit peste 50%, dar mai puțin de 60% din voturi, atunci ele primesc 60% din numărul de locuri în Consiliu; în caz contrar, locurile sunt atribuite prin criteriul proporționalității.

Alegerea Consiliului Local se bazează pe alegerea directă a candidatului cu un vot de preferință: se alege candidatul cu majoritatea preferințelor. Numărul locurilor pentru fiecare parte este determinat proporțional.

Nu există nicio prevedere privind pragul minim pentru prezența la vot astfel încât alegerile să fie valabile.

LETONIA

Prezenta lege stabilește prevederile generale și baza economică pentru activitățile administrațiilor locale din Letonia, competența administrațiilor locale, drepturile și responsabilitățile consiliilor orășenești sau municipale și instituțiile acestora, precum și ale președinților consiliilor orășenești sau municipale, relațiile guvernelor locale cu cabinetul și ministerele, precum și prevederile generale pentru relațiile dintre administrațiile locale.¹⁷

Președintele unui consiliu municipal este ales dintre consilierii consiliului municipal. Președintele unui consiliu municipal este ales în cazul în care candidatul a primit mai mult de jumătate din voturi.

În cazul în care niciunul dintre candidați nu primește majoritatea necesară în primul tur, se va desfășura un vot repetat pentru cei doi candidați care primesc cel mai mare număr de voturi. Candidatul, care primește numărul necesar de voturi pentru alegeri, este ales. Dacă în a doua rundă niciunul dintre candidați nu primește majoritatea voturilor necesare pentru alegeri, se va ține un vot pentru candidatul care, în a doua rundă, primește mai multe voturi.

¹⁷ http://www.vvc.gov.lv/export/sites/default/docs/LRTA/Likumi/On_Local_Governments.doc

Dacă niciun candidat din a treia rundă nu primește numărul necesar de voturi pentru alegeri, se vor organiza noi alegeri pentru un președinte al consiliului municipal.

LITUANIA

În Lituania nu există alegeri directe ale primarilor. Primarii sunt aleși de consiliile municipale din rândul membrilor săi, conform articolului 119 din Constituție¹⁸.

Unitățile administrative prevăzute de lege pe teritoriul statului au dreptul de guvernământ. Acest drept va fi pus în aplicare prin intermediul consiliilor guvernelor locale. Art 67 alin 12 din Constituție prevede că Seimasul va convoca alegerile consiliilor municipale și va înființa diviziunea administrativă a Republicii.

Cetățenii Republicii Lituania și alți rezidenți permanenți ai unei unități administrative sunt aleși în conformitate cu legea consiliilor guvernamentale locale pentru un mandat de patru ani pe baza votului universal, egal și direct prin vot secret de către cetățenii Republicii din Lituania și alți rezidenți ai unității administrative.

Procedura de organizare și activitățile instituțiilor se stabilesc prin lege. Consiliile guvernamentale locale formează organisme executive responsabile pentru implementarea directă a legilor Republicii Lituania și a deciziilor guvernului și a Consiliului guvernelor locale.

LUXEMBURG

Alegerile comunale (inclusiv alegerea primarului) se bazează fie pe sistemul relativ majoritar, fie pe modul de reprezentare proporțională, în conformitate cu Legea privind alegerile.¹⁹

Participarea la vot este obligatorie. Toți alegătorii municipalității contribuie la alegerea membrilor Consiliului Comunal.

Numărul membrilor consiliilor comunale variază în funcție de populația municipiului și este întotdeauna impar.

¹⁸ https://www.constituteproject.org/constitution/Lithuania_2006.pdf?lang=en

¹⁹ <http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/tc/2011/02/17/n2/jo>

Primarul și consilierii comunali sunt numiți în prezența majorității nou-aleșilor în Consiliul Comunal.

MAREA BRITANIE

Regatul Unit este o țară democratică în care parlamentarii, consilierii, deputații europeni și alți reprezentanți aleși sunt aleși în alegeri libere și corecte. Alegerile reprezintă un proces formal de luare a deciziilor prin care o populație alege un individ care să dețină funcție publică prin vot.²⁰ Exercițarea dreptului la vot nu este obligatorie.

Alegerile pentru reprezentanții autorităților locale și primarii din Marea Britanie se desfășoară în cadrul sistemului de vot suplimentar.²¹

Alegătorii marchează un X pe buletinul de vot în dreptul primei și a celei de a doua preferințe ale acestora pentru primar: buletinul de vot are două coloane: pentru prima preferință și pentru a doua preferință. Primii doi candidați cu cele mai multe voturi “prima preferință” rămân în concurs și toți ceilalți candidați sunt eliminați. Voturile acestora aferente “a doua preferință” sunt apoi alocate (dacă este cazul) celor doi candidați. Candidatul cu cele mai multe voturi după acest proces câștigă alegerile.

Doar șaisprezece din cele aproximativ 350 de autorități locale din Anglia au primari aleși în mod direct.

NORVEGIA

Cetățenii norvegieni votează candidații în consiliile municipale și în consiliile județene în conformitate cu Legea privind reprezentarea cetățenilor, Legea nr. 57 din 28 iunie 2002 și Legea privind administrația locală privind numărul minim de reprezentanți care urmează să fie aleși.

Membrii consiliilor municipale din Norvegia sunt aleși de către alegătorii din municipiu la fiecare patru ani în circumscripții electorale multi-mandat, în cadrul unui sistem proporțional bazat pe listă. În cazul unei situații în care nu există sau există o singură listă propusă într-o municipalitate, va exista o alegere pluralistă a candidaților

²⁰ https://www.electoralcommission.org.uk/__data/assets/pdf_file/0020/164108/intro-elections.pdf

²¹ <https://www.yourvotematters.co.uk/how-do-i-vote/what-are-the-different-voting-systems#collapse221004>

individuali. O situație fără sau doar cu o singură listă este foarte rară chiar și pentru municipalitățile cu puțini locuitori.

Atât la alegerile din consiliul municipal, cât și la alegerile din consiliul județean, alegătorii pot da candidaților voturile personale. La alegerile din consiliul municipal alegătorii pot, de asemenea, să dea voturi personale candidaților pe alte liste electorale, scriind numele acestora pe buletinul de vot.

În cazul în care municipalitatea dispune de un sistem parlamentar de administrație locală, președintele municipiului (primarul) este ales de majoritatea membrilor consiliului municipal. Foarte puține municipalități din Norvegia au un sistem parlamentar de administrație locală.

Atunci când sistemul de guvernare dintr-un municipiu nu este un sistem parlamentar, primarul este ales de majoritatea membrilor consiliului executiv al municipiului. Membrii (cel puțin cinci) ai consiliului executiv al municipalității sunt aleși de (majoritatea) consiliului municipal. Alegerea consiliului executiv se bazează pe principiul reprezentării politice proporționale.²²

OLANDA

Primarii sunt numiți de guvernul național, în urma unei proceduri care conferă consiliului municipal o voce importantă.

În Olanda, alegerile pentru consiliile municipale au loc o dată la patru ani. Atât partidele naționale, cât și cele locale și cetățenii individuali se pot nominaliza pentru alegerile din consiliul municipal. În ziua nominalizării, toate partidele politice își prezintă lista candidaților la comitetul electoral central al municipiului în care doresc să participe la alegeri. Partidele politice care participă pentru prima dată la alegerile din consiliul municipal și partidele care nu au obținut un loc în alegerile anterioare ale consiliilor municipale sunt obligate să plătească un depozit. În plus, noile partide și partidele înregistrate care nu au reușit să obțină un loc în alegerile anterioare trebuie să depună declarații de susținere. La întocmirea listei lor de candidați, partidele politice pot folosi Software-ul de susținere a alegerilor (ESS)²³.

Orice persoană eligibilă pentru vot va primi o invitație de a-și transmite votul la adresa de domiciliu cel târziu cu paisprezece zile înainte de ziua alegerilor. Această invitație include și carnetul de vot. Cartea de vot permite alegătorului să voteze în secția

²² <https://www.regjeringen.no/upload/KRD/TX-23249-Kommuneloven-eng.pdf>

²³ <https://english.kiesraad.nl/elections/elections-of-the-municipal-council>

de votare la alegerea sa, în interiorul granițelor municipalității. Alegătorii care nu pot vota în persoană în ziua alegerilor pot avea votul exprimat prin procură.

Rezultatele oficiale sunt de obicei stabilite de comisia electorală centrală municipală în ședință deschisă la două zile după ziua alegerilor. În seara zilei alegerilor, în mass-media sunt prezentate rezultate preliminare și neoficiale. Aceste rezultate preliminare se bazează pe "numărarea rapidă a voturilor" de către comisiile electorale. Rezultatele alegerilor din consiliul municipal sunt stocate în baza de date a alegerilor Consiliului Electoral.

POLONIA

În Polonia funcționează sistemul cu un singur mandat în fiecare circumscripție, primarul fiind direct ales de cetățenii cu drept de vot. Legea poloneză nu prevede o cerință ori o obligativitate de participare la alegerile locale.

Potrivit articolului 473 din Codul Electoral²⁴, un primar care a primit mai mult de jumătate din voturile valabile este considerat primar ales. În cazul în care niciunul dintre candidați nu a primit numărul de voturi valabil menționat mai sus, în ziua a 14-a după primul tur de scrutin, se va desfășura un alt doilea tur de scrutin la care vor participa doar primii doi candidați clasati în funcție de numărul voturilor primite. Dacă unul dintre cei doi candidați își retrage consimțământul pentru candidatură, își pierde drepturile electorale sau moare, în al doilea tur participă un singur candidat. Candidatul care primește numărul mai mare de voturi valide în turul doi de scrutin va fi ales primar.

PORTUGALIA

La nivel local alegerile sunt formate din trei tipuri de alegeri separate în cele 308 de municipalități portugheze: alegerile pentru Camerele Municipale, al căror câștigător este ales primar, alte alegeri pentru Adunarea Municipală, precum și alegerile pentru Adunarea Parohială de nivel inferior, al cărui câștigător este ales președintele parohiei.

În conformitate cu Legea organică privind alegerea membrilor autorităților locale²⁵, în scopul alegerii reprezentanților locali, teritoriul autorităților locale respective constituie

²⁴ <http://www.parliament.am/library/norelectoral%20law/lehastan.pdf>

²⁵ http://www.cne.pt/sites/default/files/dl/legis_leoal_2012.pdf

circumscripții electorale unice. Exprimarea votului este un act voluntar, Codul Electoral²⁶ nu prevede obligativitate în exercitarea dreptului, în consecință nu exista vreo sancțiune. Celor peste 300 de municipalități le sunt alocate un anumit număr de consilieri pentru a fi aleși, în funcție de numărul de alegători înregistrați într-o anumită municipalitate. Fiecare partid sau coaliție trebuie să prezinte o listă de candidați. Listele sunt închise în momentul votului, iar locurile din fiecare municipalitate sunt repartizate conform metodei D'Hondt.

În conformitate cu Declarația nr. 4/2013, dreptul de vot este deschis cetățenilor Uniunii Europene - precum și cetățenilor din țările vorbitoare de limbă portugheză - care au locuit în Portugalia mai mult de doi ani și dețin rezidență valabilă. De asemenea, pot vota cetățenii din Argentina, Chile, Islanda, Norvegia, Peru, Uruguay și Venezuela și Noua Zeelandă dacă au locuit în Portugalia timp de peste trei ani și au încheiat rezidența.

SUEDIA

Legea privind administrația locală prevede organizarea administrației locale, precum și procedura de alegere a Adunării Municipale. Municipalitățile din Suedia sunt entități ale administrației locale, și conform art.7 Puterea de luarea a deciziilor în aceste autorități locale este exercitată prin Adunările Municipale²⁷.

Ramurile executive ale autorităților locale din Suedia sunt comitetele executive ale municipiului. Comitetele executive sunt numite de adunările municipale. Mandatul comisarului municipal este dat președintelui comitetului executiv, vicepreședinților și, uneori, șefilor subcomitetelor executive și consiliilor. Primarul titular (borgmästare) nu mai este folosit oficial în municipalitățile suedeze. Cu toate acestea, comisarul municipal este primarul oficial atunci când se face referire la președintele comitetului executiv.

Comisarul municipal este ales de adunarea municipală. Adunarea reflectă participarea la alegeri, care în schimb înseamnă, în mod obișnuit, că alesul comisarului municipal este reprezentantul partidului cu cel mai mare număr de voturi. Adunarea municipală este aleasă din reprezentarea proporțională a listelor de partide la alegerile municipale, organizată la fiecare patru ani, împreună cu alegerile generale naționale. Nu există obligativitate de participare la vot în legislația suedeză.

Alegătorii votează pentru partid și pot, în același timp, să voteze pentru una dintre persoanele (candidații) enumerate pe buletinul de vot (votând pentru un anumit

²⁶ <http://aceproject.org/ero-en/regions/europe/PT/portugal-electoral-law-english-2011/view>

²⁷ <http://www.parliament.am/library/sahmanadrutyunner/Sweden.pdf>

candidat). Sistemul electoral din Suedia este proporțional. Străinii care au împlinit vârsta de 18 ani cel târziu ziua alegerilor au dreptul de a vota în alegerile pentru Consiliul Județean și Adunarea Municipală dacă au fost înregistrați ca fiind rezidenți în Suedia timp de trei ani consecutivi înainte de ziua alegerilor.

O persoană care în ziua alegerilor are dreptul de a vota la alegerile pentru consiliul județean sau pentru adunarea municipală este eligibilă pentru alegeri. Aceasta este reglementată de capitolul 4, secțiunile 5 și 6 din Legea privind administrația locală (1991: 900).²⁸

UNGARIA

Conform Legii fundamentale a Ungariei, fiecare cetățean din Ungaria și Uniunea Europeană cu vârsta legală și cu domiciliul în Ungaria are dreptul de a vota la alegerile locale (acest lucru se numește votul activ). Alegătorii eligibili includ, de asemenea, persoanele de vârstă legală cu domiciliul în Ungaria, recunoscute ca refugiați, imigranți sau rezidenți. Sustinerea pasivă a unei persoane (adică dreptul de a fi aleasă) este deținută de cetățeni maghiari și cetățeni ai Uniunii Europene cu domiciliul în Ungaria.²⁹

În localitățile cu mai mult de 10.000 de locuitori și în fiecare cartier din Budapesta, reprezentanții locali obțin locurile într-un sistem electoral mixt: într-o circumscripție individuală și din lista de compensare.

Fiecare alegător poate vota numai pentru un candidat de circumscripție individual. Fiecare listă de compensare este alocată unui loc proporțional voturilor parțiale primite.

Constituția Ungariei³⁰

Primarul este ales direct în localități. Un vot este valabil numai dacă este exprimat pentru un candidat. Candidatul care a primit cele mai multe voturi devine primar. Legea nr. 5 din 2010 privind alegerea administrației locale și a primarilor reglementează această procedură. Conform articolului 12, există doar o rundă pentru alegerea primarului. Nu este necesară o prezență anume la vot.

²⁸ http://www.erdda.se/datafiles/nordic/elref/1997/Elections_Act_1997.pdf

²⁹ http://valasztas.hu/en/onkval2014/426/426_0.html

³⁰ <https://www.lexadin.nl/wlg/legis/nofr/eur/lxwehun.htm>